

Zvonko Erceg

SUVREMENE SEKTE: JEHOVINI SVJEDOCI

1. POVIJESNI PREGLED

Američki trgovac Charles Taze Russell (1852. - 1916.), rođen u Pittsburgu i odgojen kao presbiterijanac, kao 18-godišnjak postaje članom jedne skupine koja je očekivala da će se ponovni Kristov dolazak dogoditi 1874. Pod snažnim utjecajem kalvinističkog protestantizma, koji pretjerano naglašava doslovno nadahnuće Svetog pisma i vrijednost Starog zavjeta, Russell otkriva da je Biblija knjiga zagonetki ili neka vrsta križaljke i računice iz koje se točno može izračunati kada će i kako Bog spasiti ovaj svijet.¹

Nakon što se očekivanja nisu ispunila, Russel napušta skupinu i okuplja oko sebe krug istomišljenika od kojih nijedan nije imao teološku naobrazbu. Posvećuje se dubljem istraživanju Biblije i dolazi do uvjerenja da je Krist od 1874. doduše ponovno prisutan u svijetu ali se „žetva“ i skupljanje njegovih odabranika treba dogoditi tek 1878. I ta je godina prošla a ništa se nije dogodilo. 1879. Russell pokreće vlastiti časopis, današnji „Kula stražara objavljuje Jehovino kraljevstvo“.² Glavna je tema toga časopisa bio ponovni dolazak Isusa Krista za koji je ovaj put izračunao da se ima dogoditi 1914. godine. Godine 1884. osniva vlastitu organizaciju „Zion's Watch Tower and Tract Society“ koja je registrirana kao poslovna firma.³ Sebe nazivaju „pravim istražiljima Biblije“.

Od 1891. Russel postaje putujući propovjednik i predavač. Obilazi gotovo cijeli svijet a svoju cjelokupnu djelatnost usmjerava na navještaj skorog uništenja svijeta 1914. godine. Prema njemu, tada bi doslovno trebali uskrsnuti Abraham, Izak i ostali pravednici čime bi se uspostavio raj na zemlji, Kraljevstvo Kristovo.

¹ Usp. J. KOLARIĆ, *Kršćani na drugi način*, Zagreb 1976, 104. Koliko je porast članova bio velik govori i činjenica da je Rutherford, nakon što je 1925. jedna trećina razočaranih članova napustila organizaciju, tu godinu ipak smatrao uspjehom. O tome u: H. Gasper/J. Müller/F. Valentin, nav. dj, 1179.

² Kula strážara je nominativ jednine ženskog roda a ne genitiv množine muškog roda.

³ Usp. Hans Gasper/Joachim Müller/Friederike Valentin, *Lexikon der Sekten, Sondergruppen und Weltanschauungen*, 5. Auflage, Freiburg im Breisgau, Herder 1997., str. 1179.

Nakon što je i ta godina prošla a njegova se očekivanja nisu ispunila on prebacuje datum najprije na 1915. pa 1916. i konačno na 1918. Međutim, ono što je najavljivao nije doživio jer je umro 31. listopada 1916. Nakon njegove smrti dolazi do brojnih sukoba i borbi za vlast.

Njegov nasljednik Joseph Franklin Rutherford (1869. - 1942.) svojim sljedbenicima pruža novu nadu. Prema njegovim proračunima kraj ovoga svijeta ima se dogoditi 1925. godine. Taj je datum doveo do velikog oduševljenja i naglog porasta sljedbenika.⁴ Jedan od razloga bio je i taj što je Rutherford u nauk uveo neke novosti. Dok je Russell vjerovao da nada u spasenje postoji za svakog pravednog čovjeka, a ne samo za članove njegove organizacije, Rutherford je naučavao da će se spasiti samo pripadnici njegove organizacije, dok će svi drugi biti uništeni. Nadalje, Rutherford je razdijelio spašenike u dvije kaste. Od ukupnog broja spašenika zajedno s Kristom u nebu (su)kraljevat će 144.000 „pomazanih“ (Otk 14,1) od kojih još samo oko 8 000 živi na zemlji. Ostali pravednici, „veliko mnoštvo naroda“ (Otk 7,9-11) ili „druge ovce“ (Iv 10,16) živjet će vječno u raj u na zemlji kao podanici Isusova kraljevstva. Tu će vladati mir, neće biti bolesti i smrti i svi će biti sretni i zadovoljni.⁵ Mnogi pak nisu bili ni sretni ni zadovoljni kada je i 1925. prošla a opet se ništa nije dogodilo. Rutherford se više ne usuđuje određivati datum uspostave Kristove vladavine ali svoje podanike drži u stalnoj neizvjesnosti i pod pritiskom, jer taj dan je vrlo blizu.

Godine 1931. Rutherford svojoj organizaciji daje novo ime. Od te godine sebe nazivaju „Jehovini svjedoci“ (na temelju Iz 43, 10) dok na sve ostale vjerske organizacije gleda s prezirom i odbacivanjem.⁶ Rutherford umire 8. siječnja 1942. godine. Novi predsjednik organizacije postaje Nathan Homer Knorr (1905. - 1977.). Njegov doprinos razvoju organizacije vrlo je velik u organizacijskom smislu. Iste godine, kada je postao predsjednik, osniva Školu Gilead⁷ kojoj je cilj da u 20-tjednom intenzivnom školovanju elitne pripadnike jehovinih svjedoka što bolje osposobi za službu misionarenja u inozemstvu. Škola obuhvaća opsežno proučavanje cjelokupne Biblije, raspravljanje o suvremenoj povijesti i organizaciji jehovinih svjedoka kao i obimno savjetovanje o misionarskom djelu u stranim zemljama.

⁴ Naglasak je na kuli (organizaciji jehovinih svjedoka) a ne na onima koji u toj kuli borave i rade (članovima jehovinih svjedoka - pojedincima).

⁵ Usp. brošuru „Vladavina koja će uspostaviti raj“, Selters/Taunus 1985, str. 14/15. i 28/29. Usp. također i brošuru „Jehovini svjedoci u dvadesetom stoljeću“, Selters/Taunus 1990. str. 16/17. Obje su brošure tiskane na hrvatskom jeziku. Kao odgovorni izdavač za Njemačku potpisano je „Wachturm Bibel- und Traktat-gesellschaft.“

⁶ Sam Rutherford je izjavio da je „sotona, đavao, otac svake religije“. Vidi: Hans Gasper/Joachim Müller/Friederike Valentin, nav. dj. 1179.

⁷ Biblijska škola Gilead Društva Kule stražare održavala je nastavu na različitim lokacijama. Od 1942 - 1960. u South Lansingu, u državi New York (SAD). Zatim se škola preselila u svjetsku centralu u Brooklyn (New York). Od 1988. pa do prve polovice 1995. Škola Gilead održava nastavu u Wallkillu (država New York). Do te godine školu je završilo 99 razreda. Usp. „Kula stražara objavljuje Jehovino kraljevstvo“ 1. prosinca 1995, 24.

Godine 1942. uvode se i teokratske škole za službu propovijedanja, a god. 1943. započinje program školovanja za "propovijedanje od kuće do kuće". Organizacija sve veći značaj stavlja na međunarodnu prezentaciju te započinje s organizacijom međunarodnih kongresa. Godine 1946. pojavljuje se prvi broj časopisa „Probudite se!“ 1950. godine predstavljen je prvi dio Biblije „Novi svijet prijevod“ koje je prevođenje konačno dovršeno 1961. Istovremeno se izdaju brojne knjige, priručnici i brošure koje navjestiteljima olakšavaju propovijedanje. One imaju dva cilja. S jedne strane poboljšavanje retoričkih i govornih sposobnosti jehovinih svjedoka i s druge strane jačanje kontrole i pritiska nad njima od strane „vladajućeg tijela“. Sve je češći govor i poziv na lojalnost i poslušnost prema vodstvu organizacije koja je već zauzela mjesto biblijskih patrijarha.⁸ Njihov put prema međunarodnoj uspješnoj organizaciji narušila je kriza 1975. Tada je naime ponovno došlo do obznanjivanja kako se smak svijeta ima dogoditi te godine. Umjesto uspostave raja na zemlji došlo je do osipanja stotina tisuća razočaranih sljedbenika.

Knorr umire 1977. a njegov zamjenik Frederick William Franz (1893. - 1992.) postaje novi predsjednik. Pod njegovim vodstvom dolazi do velikih građevinskih zahvata. Po cijelom svijetu grade se kraljevski centri, kraljevske sale, misijski domovi, uredski i stambeni kompleksi, te što je najbitnije - tiskare.⁹ Godine 1914. jehovinih svjedoka bilo je vrlo malo. Samo je njih 5.100 aktivno sudjelovalo u davanju javnog svjedočanstva (propovijedanju). Danas ima preko pet milijuna članova¹⁰ i oko 8 milijuna simpatizera.

Nakon smrti Fredericka W. Franza (22. prosinca 1992.) na njegovo mjesto dolazi Milton G. Henschel (1920. -). Pod njegovim vodstvom dolazi do usmjeravanja djelatnosti na zemlje bivšeg istočnog bloka, razgranatih ekonomskih djelatnosti i do značajnih promjena u naučavanju jehovinih svjedoka.

⁸ Usp. Herbert Weber/Friederike Valentin, *Die Zeugen Jehovas. Zwischen Bewunderung und Befremdung. Ein Ratgeber*, 2. Auflage, Freiburg-Basel- Wien, Herder 1996, 29.

⁹ Društvo Kula stražere izdaje biblijsku literaturu na preko 230 jezika, kao i na Brailleovom pismu za slijepce te videokasete na znakovnom pismu za gluhe. U tom poslu angažirani su timovi prevodilaca i korektora za svaki jezik. Kula stražara izdaje se svakog mjeseca na 121 jeziku. Na hrvatskom jeziku izlazi dva puta mjesečno. Usp. "Kula stražara objavljuje Jehovino kraljevstvo", 1. prosinca 1995., str 29. Kao izdavač hrvatskog izdanja potpisuje se: Jehovini svjedoci, Kršćanska vjerska zajednica, Kamaufova 11, 10 000 Zagreb.

¹⁰ Usp. "Kula stražara objavljuje Jehovino kraljevstvo", 1. svibnja 1994, str 14/15. Službeni izvještaj jehovinih svjedoka objavljuje se početkom svake godine za prethodnu godinu u časopisu "Kula stražara..." Prema tom izvještaju za službenu 1995. godinu broj članova u 232 zemlje svijeta iznosio je 5.199.895. Broj krštenih za tu godinu: 338.451. Broj skupština 78.620. Sati propovijedanja: 1.150.353.444. Za Hrvatsku su donešeni slijedeći podaci. Broj članova 4.585. Broj krštenih za tu godinu: 384. Broj skupština: 70. Sati propovijedanja 1.101.500. Usp. „Kula stražara naviješta Jehovino kraljevstvo“ 1. siječnja 1996, 12 - 15. Međutim, pri uzimanju ovih podataka treba biti vrlo oprezan jer jehovini svjedoci u njima nikada ne donose podatke o tome koliko ih je napustilo njihovu organizaciju. Prema nekim proračunima u Njemačkoj je samo 1993. god. preko 65.000 pripadnika jehovinih svjedoka napustilo organizaciju. Poblize o tomu u. Eckhard Türk, *Die Zeugen Jehovas kommen: Streitpunkte, Argumente, Klärungen*, Limburg 1996, 74 - 76.

2. ORGANIZACIJA

2. 1. Službe i strukture

Društvo Kule stražare potpuno je antidemokratska i snažno od gore prema dolje vođena hijerarhijska organizacija. Iako sebe oslovljavaju „braćom i sestrama“ od toga je vrlo malo vidljivo u konkretnom životu.¹¹ Oni doduše ne poznaju članstvo ali svaki Jehovin svjedok ili kako se oni nazivaju „objavitelj“ mora pripadati jednoj skupštini.

Skupština redovito broji između 60 i 120 osoba. Prijeđe li taj broj preko 120 tada se u pravilu stvaraju dvije skupštine.¹² Svaka skupština okuplja se u Kraljevskoj dvorani za čije uređivanje i održavanje sama snosi troškove. Skupštine vode starješine kao nadglednici mjesnih zajednica.¹³ Njih imenuje vodeće tijelo Društva Kule stražare. Trojica starješina (predsjedavajući, tajnik i nadglednik službi) zajedno tvore skupštinski komitet koji u spornim slučajevima ima ulogu pravnog komiteta. Od ostalih službi u skupštini postoji još voditelj studija koji je nadležan za vođenje tjednog studija.

Članovi se skupština tri puta tjedno okupljaju na tjedne sastanke u trajanju od 45 minuta. Ti sastanci su: a) Teokratska škola za službu propovijedanja u kojoj se osposobljava za snalaženje u biblijskom materijalu i za djelotvorno poučavanje;¹⁴ b) Službeni sastanak na kojem se razmatra rad skupina i pojedinaca, njihovo propovijedanje i raspacavanje materijala; c) Tjedni studij na koji se manje skupine okupljaju u privatnim stanovima na proučavanje Biblije i radi međusobnog boljeg upoznavanja.¹⁵ Inače, svaki Jehovin svjedok dužan je mjesečno propovijedati najmanje deset sati.

Veći gradovi sa više skupština imaju vlastitog gradskog nadglednika. Više skupština tvori jedan okrug na čelu kojeg je okružni nadglednik. On dva puta

¹¹ To se najbolje očituje u odnosu prema bolesnoj „braći i sestrama“. Takve se napada i kritizira da izbjegavaju vršiti volju Jehovinu a o njihovu zdravstvenom stanju, kao i zdravlju članova njihove obitelji, uopće se ne vodi računa. O tome vidi više u: Renata Sprung, *Zatvor bez zidova*, Split 1990.

¹² Na taj način se osigurava lakša kontrola i upravljanje a nadglednici imaju bolji nadzor nad pojedincima. Usp. Herbert Weber/Friederike Valentin, nav. dj., 37.

¹³ Uloga starješina odn. nadglednika, iako u njihovoj definiciji kontradiktorna, vrlo je jasna: „Ovi starješine, ili nadglednici, ne sačinjavaju svećeničku klasu. Oni ne vladaju nad drugima. (...) Starješine također imaju odgovornost da ukore i kazne svakog onog tkomožda ide pogrešnim smjerom i tko bi mogao predstavljati opasnost za duhovnu i moralnu čistoću te jedinstvo skupštine.“ Vidi brošuru: „Jehovini svjedoci - ujedinjeno izvršavaju Božju volju širom svijeta“, Selters/Taunus 1986, 13.

¹⁴ „Redovito i uporno proučavanje Kule stražare izbije svim svjedocima i posljednji ostatak vlastitog mišljenja iz mozga. (...) Na svako pitanje i na svaki problem, na koji se u razgovoru nailazi, uvijek je bio isti odgovor, pa izrekao ga svjedok iz Hamburga ili Münchena.“ (R. SPRUNG, *Zatvor bez zidova*, Split 1990, 17.)

¹⁵ Usp. „Jehovini svjedoci - ujedinjeno izvršavaju Božju volju širom svijeta“, 14/15.

godišnje posjećuje svaku skupštinu i zajedno sa stalnim suradnicima organizira dva godišnja okružna kongresa.

Više okruga tvore jednu regiju ili oblast sa regionalnim nadglednikom koji jednom godišnje organizira regionalni kongres. Djelatnosti u jednoj zemlji ili više zemalja zajedno spadaju pod nadležnost nadregionalnog komiteta. Njihov pak rad nadgledaju zonski komiteti na čelu kojih su zonski nadglednici. Trenutno u svijetu postoji više od 15 zona.

Vrh Kule stražare sačinjava „vodeće tijelo“ koje se sastoji od 12 muškaraca, među kojima je sedam direktora. Jedan od direktora je predsjednik organizacije. Oni se sastaju jednom tjedno da bi razjasnili određena pitanja i dali upute i smjernice za daljni rad. Centrala Jehovinih svjedoka nalazi se u New Yorku. Tamo nastaju svi spisi, knjige i časopisi .

Osim tih navedenih službi, postoje i posebne službe. Služba pomoćnog pionira sa zadatkom od najmanje 60 sati mjesečnog propovijedanja. Opći pionir mjesečno treba propovijedati između 90 i 100 sati, a posebni pioniri¹⁶ najmanje 120 sati mjesečno. Za njih su osnovane i posebne škole tzv. Beteli u kojima prolaze dvotjedni tečaj. Od 1987. u Betelima se organiziraju i posebni tečajevi za nadglednike svih kategorija a isti su obvezatni sudjelovati i na seminarima koji se za njih organiziraju svako dvije-tri godine.

2. 2. *Financiranje*

O tomu kako se Društvo Kule stražare financira nema nikakvih podataka iz samoga društva. Kao odgovor na to pitanje stalno ponavljaju kako se sve financira dobrovoljnim priložima. Kada čovjek promatra njihove posjede, zgrade i tiskare s najsuvremenijom opremom, koje oni vrlo ponosno prikazuju u svojim publikacijama i na video kasetama, tada se teško zadovoljiti takvim odgovorom. Oni koji su se dublje pozabavili tim problemom došli su do zaključka da je glavni izvor njihovih prihoda proizvodnja i prodaja literature. Od 1990. Jehovini svjedoci koje susrećemo na ulicama ili pred vratima ne prodaju časopise i knjige, nego ih poklanjaju zainteresiranima.

Pa kako se onda od toga može zaraditi? Vrlo jednostavno. Nadregionalni komiteti, uz koje su redovito tiskare, tiskaju literaturu. Ljudi, koji rade u tiskarama, jehovini su svjedoci i za svoj rad ne primaju plaću nego mjesečni džeparac koji je vrlo malen (u Njemačkoj oko 200 DM). Na tisuće radnika u tiskarama nema nikakvog osiguranja (ni mirovinskog ni bolesničkog). Time se omogućuje vrlo jeftina proizvodnja. Taj komitet dostavlja mjesnim kraljevskim

¹⁶ Pioniri su posebni propovjednici ili objavitelji Kraljevstva. Ima ih diljem svijeta preko 600 000. Starosna dob im je od predtinejdžerske dobi do umirovljenika. Obično rade neki svjetovni posao sa skraćenim ili prilagođenim radnim vremenom. Pri tom se suočavaju s teškim finansijskim problemima. U njihovu rješavanju poziva ih se na veće pouzdanje u Jehovu i smanjivanje ionako skromnih izdataka. Usp. „Kula stražara objavljuje Jehovino kraljevstvo, 15. rujna 1993., str. 28 - 31.

skupštinama literaturu na kredit. Oni pak literaturu izdaju pojedincima i sve to kontroliraju. Pojedinaac ne uzima literaturu na kredit nego je plaća iz vlastita džepa i poklanja zainteresiranima. Uz to ga se stalno poziva da daje i dobrovoljne priloge. Na taj način troškovi proizvodnje prema utršku + dobro-voljnim priložima stoje 1 : 6. To znači za jednu uloženu marku Društvo Kule stražare dobiva 6 maraka.¹⁷

Osim toga svi radnici, koji rade u sve razgranatijim djelatnostima po cijelom svijetu, također ne primaju plaću za svoj rad niti su osigurani. Iako su time dovedeni u vrlo neugodan materijalni položaj, oni to prihvaćaju, jer su prisiljeni na to. Naime ovaj materijalni svijet je tako i tako na samom izdisaju a takvim se djelima najbolje očituje njihova zahvalnost Jehovi. A onaj tko je Jehovi zahvalan, taj neće biti pogubljen u bici kod Harmagedona, nego će zauvijek živjeti u raju na zemlji.

Zbog toga su i sve češći pozivi da se poklanjaju nekretnine i nakit, police osiguranja i bankovni računi, dionice i obveznice.¹⁸ A budući da Jehova nema svoj konto ni žiro račun, onda sve to završava na kontu Društva Kule stražare.

3. KRITIČKI OSVRT NA NAUK I POGLED NA SVIJET JEHOVINIH SVJEDOKA

Po shvaćanju i tumačenju Biblije, jehovini se svjedoci razlikuju od svih drugih kršćanskih skupina. Prema značenju i ulozi Svetog pisma u njihovu životu i nauku, njih se svrstava među nove religiozne pokrete "biblijskog korijena"¹⁹ Kao „ozbiljni istraživači Biblije“ sebi pripisuju jedino ispravno tumačenje Svetog pisma. Ostalim kršćanskim zajednicama predbacuju da su izbacili pravo Božje ime (Jehova) iz Biblije; da Isusu pripisuju božansku narav i da su time prihvatili nebiblijski nauk o Trojstvu; i konačno da zastupaju nebiblijski nauk o besmrtnosti ljudske duše. To su samo najbitnije točke.

Od ostalih stvari koje jehovini svjedoci zastupaju, tobože na temelju Biblije, možemo nabrojiti: Isus je umro na stupu a ne na križu; Duh Sveti nije osoba nego Božja djelujuća sila; kršćanski blagdani i sakramenti nemaju

¹⁷ Usp. Eckhard Türk, nav. dj. 76 - 85.

¹⁸ Između ostalih naputaka u „Kuli stražari ...“ od 1. prosinca 1995, str. 30 - 31 kao primjer podupiranja djela Kraljevstva donose se konkretni načini kako se to može ostvariti. Tako se Zajednica jehovinih svjedoka može imenovati za korisnika police životnog osiguranja, može je se ovladati da u slučaju darivaočeve smrti regulira u korist Zajednice njegove bankovne račune, štedne uloge ili osobne umirovljeničke račune. Dionice i obveznice također se mogu pokloniti zajednici. Imovina ili novac može se ostaviti u nasljedstvo Zajednici putem zakonski sastavljene oporuke ili se Zajednica (podružnica) imenuje kao korisnik zaklade. Na taj se način mogu steći i određene porezne olakšice.

¹⁹ Usp. I. ŠPORČIĆ, *Biblija i novi religiozni pokreti*, u *Novi religiozni pokreti: Zbornik radova znanstvenog simpozija Filozofskog fakulteta Družbe Isusove u Zagrebu o novim religioznim pokretima*, održanog 15. i 16. studenog u Zagrebu / uredio Mijo Nikić, FTI Zagreb 1997, 74 - 78.

biblijsko utemeljenje; čašćenje svetaca i BD Marije hula je na Boga; Katoličku crkvu poistovjećuju s „velikom bludnicom Babilonom“ koja se spominje u Otkrivenju; potpuno odbacuju predaju a kao vrhovni autoritet priznaju samo Bibliju; odbacuju teoriju evolucije; zabrana transfuzije krvi temelji se na Bibliji; propovijedanje od kuće do kuće zahtijeva sam Bog; Bibliju shvaćaju kao knjigu iz koje se točno dade izračunati kada će i kako nastupiti posljednja vremena; svijet i društvo đavolski su sustavi. Od kruha i vina sa spomen svečanosti (posljednje Isusove večere) smiju jesti samo “pomazani”, itd.

Na slijedećim stranicama pokušat ćemo iznijeti najbitnije točke njihova nauka sa obrazloženjima ali ćemo istovremeno pružiti i protiv argumente.

3. 1. *Biblija ili Sveto pismo*

Po njihovu shvaćanju autor Biblije je samo Bog. On se ljudima poslužio kao instrumentima tako što im je diktirao što će napisati. Zato je Biblija u svim njezinim djelovima istinita i bez zablude.²⁰ Povijesni, biološki, geološki i zemljopisni podaci, koji se nalaze u Bibliji potpuno su istiniti.²¹ Međutim poruka Božja, koja se nalazi u Svetom pismu, nije uvijek jasna, nego je treba protumačiti. Monopol na tumačenje Biblije ima samo Društvo Kule stražare jer su oni sebe otkrili kao „vjernog i razumnog slugu“ (Iv 6, 68). Na taj način tumače i izvrću Sveto pismo onako kako njima odgovara. Iako se zalažu za doslovno tumačenje Svetog pisma, onda kada njima to odgovara, prihvaćaju i preneseno odnosno simbolično tumačenje.

A Bibliju se ne može tako shvaćati. U njoj su sadržane kako povijesne netočnosti, tako i prirodnoznanstvene pogreške, pojavljuju se ponavljanja kao i protivrječnosti pojedinih djelova. Sveto pismo je Božja riječ u ljudskoj riječi i “umjetnost shvaćanje Biblije sastoji se upravo u tomu: Božju riječ otkriti u ljudskoj riječi”.²² Bog jest autor tih knjiga jer su one napisane po nadahnuću Duha Svetoga, ali njezini pravi pisci su bili ljudi²³ i to prije svega vjernici. I kad su pisali određene knjige onda su u njima pisali o svom iskustvu Boga a nisu sastavljali kronologije događaja. Da bi se ispravno tumačilo Sveto pismo potrebno je „pažljivo istraživati što su hagiografi stvarno htjeli reći i što je Bog

²⁰ „(...) Jehovini svjedoci vjeruju u Bibliju kao Riječ Božju, smatrajući tako 66 knjiga Biblije nadahnutima i povijesno točnima. Dio koji se obično naziva Novi zavjet označavaju Kršćanskim grčkim spisima, a Stari zavjet označavaju Hebrejskim spisima. Oni se oslanjaju kako na grčke, tako i na Hebrejske spise; uzimaju ih doslovno, osim kad određeni izrazi ili povezanost daju naslutiti da se radi o nečem slikovitom ili simboličnom.“ Vidi u: „Jhovini svjedoci u dvadesetom stoljeću“, Selters/Taunus 1990, 4.

²¹ Prema njihovim računanjima i tumačenju Biblije, Bog je stvorio prvog čovjeka 4026. g. pr. Krista. Od tada počima povijest čovječanstva koja bi trebala trajati 6 000 godina. Kraj svijeta trebao se dogoditi 1975. god. S takvom teorijom neće se složiti niti jedan znanstvenik a ni 5 milijardi ljudi koji i nakon 1975. još uvijek žive na zemlji.

²² Vidi: E. TÜRK, nav. dj. str 93.

²³ Usp. II. vatikanski koncil: Dokumenti, Dogmatska konstitucija o Božanskoj objavi (Dei Verbum) br.11, KS Zagreb 1986.

odlučio njihovim riječima otkriti“²⁴ Stoga se moraju uvažavati književne vrste, određene okolnosti i povijesno-kulturne datosti vremena u kojem je određen spis nastao.

A to jehovini svjedoci ne čine. Svojim prijevodom Biblije oni joj izvrću smisao, izvlače pojedine rečenice iz konteksta i čine je nerazumljivom. Na temelju toga donose svoja vlastita tumačenja koja u stvari imaju samo jedan cilj: poduprijeti i dokazati ispravnost njihova nauka.

Evo dva primjera:

„A on će mu: *‘Zaista ti kažem: danas ćeš biti sa mnom u raj’*“ (Lk 23, 43).

Novi svijet prijevod Biblije²⁵ ovako donosi taj redak:

“A on će mu: *‘Zaista kažem ti danas: sa mnom ćeš biti u raj’*.”

To je primjer kako samo jedna dvotočka izvrće cijeli smisao rečenice. Razlog tog izvrćanja jest vjerovanje jehovinih svjedoka da duša nije besmrtna i da ona nakon smrti prestaje postojati sve dok je Bog ne pozove na novi život u raj u zemlji. Raj dakle još ne postoji, nego je to tek buduće stanje koje će nastupiti nakon bitke kod Harmagedona. Stoga Isus ne može reći kako će razbojnik još danas s njim biti u raj, jer raj još ne postoji.

Drugi primjer: U Pavlovoj poslanici Kološanima čitamo: „*Ta u njemu je sve stvoreno na nebesima i na zemlji (...) sve je po njemu i za njega stvoreno*“ (Kol 1, 16).

Biblija jehovinih svjedoka ovom tekstu dodaje nešto svoje: „*Ta u njemu su stvorene sve (druge) stvari na nebu i na zemlji (...) sve su (druge) stvari po njemu i za njega stvorene.*“

Na taj se način preko, u zagradama umetnute, riječi ponovno želi dokazati ispravnost i biblijska utemeljenost nauka jehovinih svjedoka: Isus nema božansku narav, nego je samo stvorenje Božje. Ako je i prvi i najuzvišeniji od svih stvorenja - ipak je on samo stvorenje a ne Bog.

Takvih i sličnih primjera može se pronaći u nedogled. Dva donesena zorno pokazuju koja je uloga prijevoda Biblije koju su do sada rasprodali u preko 60 milijuna primjeraka. Naime u Bibliji ne smije stajati ono čega nema u nauku jehovinih svjedoka. Iako sebe nazivaju „kanalom Božjim“ uzdignuli su se iznad Biblije. To pokazuje i njihov zaštitni znak. U jednom krugu može se vidjeti visoko uzdignutu crnu kulu, dok u samom podnožju leži otvorena knjiga. Kula

²⁴ Vidi isto: Dogmatska konstitucija o Božanskoj objavi Dei Verbum, br. 11.

²⁵ Ovdje treba spomenuti da jehovini svjedoci objavljene biblijske citate na hrvatskom jeziku u načelu uzimaju iz prijevoda Biblije Daničić-Karadžić a katkad i iz prijevoda izdavačke kuće Stvarnost. Kada se nijedan od spomenutih prijevoda ne poklapa s njihovim naukom i idejama, tada koriste svoje izdanje Novi svijet prijevod Biblije. To je naznačeno u impresumu svakog broja „Kule stražare“ i „Probudite se!“ Ovdje donesene biblijske citate jehovinih svjedoka na hrvatski sam preveo iz „Die Neue Welt - Übersetzung der Heiligen Schrift“, Selters/Taunus 1986. Za uspoređivanje s njihovim prijevodom koristio sam „Jeruzalemsku Bibliju“, Stari i Novi zavjet s uvodima i bilješkama iz „La bible de Jerusalem“, KS Zagreb 1994.

predstavlja Društvo Kule stražare a otvorena knjiga Bibliju.²⁶ Slika jasno pokazuje tko upravlja s kim i tko nadgleda koga.

3. 2. Računanje vremena i tisućugodišnja vladavina

Vjera jehovinih svjedoka mogla bi se definirati kao milenaristička eshatologija. Eshatologija govori o događajima na kraju vremena a ovdje je ona prožeta očekivanjem uspostave tisućugo-dišnjega Kraljevstva Božjega na zemlji (milenium). To je naučavanje temelj i središte cjelokupnog nauka i pogleda na svijet jehovinih svjedoka. S njom sve stoji ili pada.

Oni počinju računati polazeći od sna babilonskog kralja Nabukodonozora (Dn 4, 10 - 34) gdje se govori kako će „vremena neznabožaca“ ili „određena vremena“ trajati sedam vremena. Zatim dolaze do Otkrivenja (Otk 12, 6; Otk 14) odakle izvlače da tri i pol vremena traju 1260 dana. Dakle jedno vrijeme odgovara razdoblju od 360 dana, a sedam dana iznosi 7 x 360 ili 2.520 dana. „Računamo li po biblijskom pravilu, jedan dan za jednu godinu, onda sedam vremena traju 2.520 godina. Vremena neznabožaca počela su 607. g. pr. Kr. padom Jeruzalema i prestankom vlasti koja bi zastupala Božju vladavinu na zemlji. Računamo li od tog datuma 2.520 godina dolazimo do 1914. g. poslije Krista.“²⁷ Tada je na nebu odigran rat a Sotona je zbačen na zemlju. Njegovo se vrijeme približava kraju. Zato je postao toliko aktivan jer želi što više ljudi odvratiti od Boga. Ratovi, nestašice hrane, potresi i katastrofe - sve su to znakovi Kristove prisutnosti.²⁸ Krist će kroz razdoblje, ne duže od jednog naraštaja vladati posred svojih neprijatelja a tada će uslijediti veliki kraj - rat kod Harmagedona.²⁹ Nakon Harmagedona Isus će uspostaviti tisuću-godišnju vladavinu na zemlji. Tu će biti okupljeni pravednici koji prežive Harmagedon kao i milijarde probuđenih iz sna (uskrsnulih). Oni će, uređujući novu zemlju, postupno napredovati prema ljudskom savršenstvu kakvo je Bog prvobitno namjeravao s Adamom i Evom.

Na kraju tisućugodišnje vladavine Isus će svom Ocu predati kraljevstvo a Bog će tada osloboditi sotonu i njegove demone. Razlog oslobađanja sotone je taj što će većina onih koji budu živjeli u raju biti uskrsnuli čija vjera nikad nije bila ispitana. Da bi se njihova vjera provjerila, bit će pušten sotona. Prema Otkrivenju sotona će se, nakon tisućugodišnje Kristove vladavine, pokazati uspješnim kod zavođenja neodređenog broja ljudi. Međutim, kada završi konačni ispit, sotona, njegovi demoni i svi oni koje je uspio zavesti bit će zauvijek uništeni. Ostali vjerni nastavit će živjeti kroz svu vječnost.³⁰

²⁶ Usp. Eckhard Türk, nav. dj, 88.

²⁷ Vidi: „I ti možeš vječno živjeti u raju na zemlji“, Selters/Taunus 1990, 140/141.

²⁸ Kao da takvih znakova i događaja nije bilo i prije 1914. godine!

²⁹ Usp. „Vladavina koja će uspostaviti raj“, Selters/Taunus, 1985. 20 - 22.

³⁰ Usp. „Najveći čovjek koji je ikada živio“, Selters/Taunus 1991, pogl. 133. (nema označenih stranica).

Toj problematici namjerno sam posvetio više prostora, kako zbog njezine važnosti za jehovine svjedoke, tako i zbog brojnih nelogičnosti i naivnosti u njoj. Za biblijsko računanje vremena po kojem je jedan dan jednak jednoj godini, jehovini svjedoci se pozivaju na Knjigu brojeva 14, 34 i Ezekijela 4, 6. Međutim tamo nigdje ne stoji da je jedan dan = jedna godina, nego se dan, odnosno godina upotrebljavaju da se simbolično pokaže kolika je veličina grijeha i nevjernosti izraelskog naroda.

Iako u Svetom pismu stoji da nitko osim Oca ne zna ni dana ni časa kada će se to dogoditi (Mt 24, 36), to njima ne smeta da s potpunom pouzdanošću i sviješću najavljuju kada će to biti. Oni doduše nikada nisu rekli kojeg bi se to dana trebalo dogoditi, ali su zato navodili godinu. I to toliko puta: 1874., 1878., 1910., 1914., 1915., 1916., 1918., 1925., 1975. Budući da su toliko puta ispadali smiješni i naivni, promijenili su kurs. Vodeće tijelo koje u posljednje vrijeme sve češće prima "novo svjetlo"³¹ gotovo neprimjetno mijenja (ruši) temelje svoga nauka. Prema njihovom tumačenju Harmagedom se trebao odigrati prije nego izumre generacija koja je doživjela događaje 1914. godine.

Tako je stajalo u svakom broju lista „Probudite se“. Na pitanje: zašto list izlazi, odgovaraju: „(...) Ovaj časopis izgrađuje povjerenje u Stvoriteljevo obećanje o mirnom i sigurnom svijetu koje će biti ostvareno prije nego izumre naraštaj koji je vidio događaje iz 1914. god.“³² Kako je živih iz te generacije sve manje, broj od 8. studenog 1995, str. 4, želeći dobiti na vremenu, donosi nešto novo: „(...) Ovaj časopis izgrađuje povjerenje u Stvoriteljevo obećanje o mirnom i sigurnom novom svijetu koji uskoro treba zamijeniti sadašnji zli, bezakonski sustav stvari.“ A u jednom broju „Kule stražare“ čak priznaju kako nikada nisu znali dan i čas!³³ Pa tko je onda najavljivao sve gore spomenute datume smaka svijeta?

Što se tiče tumačenja knjige Otkrivenja, onda jehovini svjedoci imaju potpuno krivo. Tu se ne radi ni o kakvom proricanju budućih kozmičkih događaja. Posljednja knjiga Biblije ima samo jedan cilj: kršćanima, koji u Maloj Aziji proživljavaju teške dane progona i mučenja, pružiti nadu i utjehu i ojačati njihovu vjeru. Posljednja vremena su uistinu počela dolaskom Isusa Krista, ali ne 1914. godine nego njegovim rođenjem u Betlehemu. U njemu je započelo dovršenje povijesti spasenja. Konačno vrijeme znači „sada“ i u biblijskom duhu nema vremensko nego kvalitativno značenje. Jehovini svjedoci su od „radosne vijesti“ napravili „prijeteću vijest“. Biblijska eshatologija je eshatologija nade i „prelaska“ koja svakom čovjeku pruža nadu i vrijeme da se obrati. Koliko će ih se obratiti i povjerovati, to nitko ne zna.

³¹ „Novo svjetlo“ je izraz koji upotrebljava „vodeće tijelo“ jehovinih svjedoka kada donosi nešto novo ili mijenja dosadašnja gledišta u nauci a da pri tom ne priznaje vlastite pogreške. Za vrijeme sadašnjeg predsjednika Kule stražare nova svjetla su nekako učestala.

³² Vidi: „Probudite se!“, 8. listopada 1991, 4.

³³ Usp. „Kula stražara objavljuje Jehovino kraljevstvo“, 1. studenoga 1995, 19/20.

Tvrđnja Jehovinih svjedoka da će 144.000 pravednika živjeti s Kristom u nebu i zajedno s njime kraljevati nad onima koji će živjeti u raju na zemlji³⁴ nema nikakvo biblijsko utemeljenje. Istina je da Ivan spominje broj od 144.000 spašenika. Ali taj broj se treba shvatiti u biblijskom duhu. Broj 12 označava puninu i savršenost. Kvadrat od broja 12 pomnožen s 1.000 daje 144.000 pomazanih koji onda simbolično označavaju puninu Kristovih vjernika koji će tvoriti konačni narod Božji, Novi Izrael.³⁵

Vrijeme je pokazalo već toliko puta da jehovini svjedoci nisu u pravu. A vrijeme je pokazalo i ono što je Isus preokao: „Ustat će doista lažni kristi i lažni proroci i iznijeti znamenja velika i čudesa da, bude li moguće, zavedu izabrane“ (Mt 24, 24).

3. 3. Jehova ili Jahve?

Jedan od centralnih pojmova za jehovine svjedoke jest i ime Božje. Po tom imenu ljudi se spašavaju odnosno propadaju. Prema njima, to se ime ispravno izgovara Jehova.

Ime Jahve jedno je od najspominjanijih imena za Boga u Starom zavjetu. Međutim nije i jedino. Svako od tih imena ima svoju povijest, svoj sadržaj i svoje značenje. Pod imenom Jahve Bog se prvi put objavljuje u Knjizi izlaska 3, 14 a znači onaj koji jest, koji je prisutan u svom narodu.

A kako se to ime pravilno izgovara: Jehova ili Jahve? Jehovini svjedoci smatraju da jedino oni ispravno izgovaraju to ime (Jehova). Istina je ipak malo drukčija. Židovi, koji su se nalazili u babilonskom sužanjstvu, nisu izgovarali ime Jahve. Za njih bi to bilo obeščaćenje imena Božjega u zemlji poganskoj. To se ime može dostojno izgovarati samo na svetom tlu, u obećanoj zemlji.³⁶ Nakon što su se vratili iz sužanjstva strah od izgovaranja Božjeg imena i dalje je ostao prisutan. Tom strahu doprinio je i jedan od zakona: „Ne uzimaj uzalud imena Jahve, Boga svoga, jer Jahve ne oprašta onome koji uzalud izgovara ime njegovo.“ (Iz 20, 7). Zato su Židovi umjesto Jahve izgovarali Adonaj što znači Gospod.

Budući da je hebrejsko pismo konsonantno, dakle bez vokala, ime Božje piše se JHWH (sveti tetragram - četveroslov). Od 6. do 9. st. poslije Krista židovski učenjaci u hebrejski tekst između konsonanata unose vokale s ciljem da se sačuva ispravan izgovor. U ime *Jahve* unose vokale od riječi *Adonaj*: **J a H o W a H**. Time su željeli podsjetiti čitaoca na ispravno izgovaranje tog imena kao i na to da se ime Jahve iz strahopoštovanja ne smije izgovarati, nego se umjesto njega govori Adonaj. To znači da JHWH + Adonaj nije jednako Jehova nego

³⁴ Usp. „I ti možeš vječno živjeti u raju na zemlji“, Selters/Taunus 1990.str. 120 - 125. Također: „Jhovini svjedoci u dvadesetom stoljeću“, Selters/Taunus 1990. str. 16/17.

³⁵ Echard Türk, nav. dj. str. 143/144.

³⁶ Usp. J. KOLARIĆ, nav. dj. 114/115.

Jahve.³⁷ Pogrešno izgovaranje Jehova kod kršćana se pojavilo prvi put tek u 13. stoljeću zato što nisu poznavali kako stvari stoje. Odatle se uvuklo i u spise jehovinih svjedoka.

Osim toga, jehovini svjedoci iskrivljuju i ime Božje u Novom zavjetu kada na svim mjestima grčku riječ ΚΥΡΙΟΣ (Gospod) prevode s Jehova. Tako npr. 1. Kor 1, 31 oni prevode: „Tko se hvali, u Jehovi neka se hvali.“ A zašto to rade postaje jasno iz jednog drugog retka koji kod njih glasi: „I tko god prizove ime Jehovino bit će spašen“ (Dj 2, 21). Takvim falsificiranjem Svetoga pisma oni imaju samo jedan cilj: opravdati svoj nauk. Jer svaki onaj, koji priziva ime Jehovino i koji se naziva imenom njegovim a posebno onaj, koji svjedoči za to ime (Jehovin svjedok), bit će spašen. Međutim, ukoliko izgovaranje tog imena počiva na krivom temelju, a upravo smo vidjeli da jest, onda ni tako često pozivanje i zazivanje tog imena ne može biti ispravno. Osim toga čovjekovo spasenje ne ovisi o zazivanju imena Božjega nego o djelima ljubavi odnosno o ljubavi prema Bogu i blišnjemu. „Neće u kraljevstvo nebesko ući svaki koji mi govori: ‘Gospodine, Gospodine!’, nego onaj koji vrši volju Oca mojega, koji je na nebesima“ (Mt 7, 21).

3. 4. *Isus Krist - najveći čovjek ili bogočovjek?*

U knjizi „Najveći čovjek koji je ikada živio“ koja predstavlja sinhronizirana evanđelja, jehovini svjedoci donose svoju sliku Isusa.³⁸ Prema njihovom shvaćanju Isus nije Bog niti ima božansku narav, nego je stvorenje Božje. Prije nego je postao čovjek, živio je kao arhanđeo Mihael. On nije jednak Ocu, negu mu je podređen. Njegova smrt nije se dogodila na križu, nego na stupu. Ključna mjesta za takvo tumačenje jehovini svjedoci pronalaze u Iv 8, 23; Kol 1, 15 - 20 koje oni prevode i tumače na svoj način. Ipak pogledajmo što o Isusu donosi Biblija na drugim mjestima.

Već smo spomenuli kako grčki prijevod Starog zavjeta za Božje ime Jahve upotrebljava ime ΚΥΡΙΟΣ (Gospod). To se ime u spisima apostola upotrebljava za Isusa Krista (Ef 1, 21). U njegovo ime trebamo vjerovati (Iv 2, 26). Tko zaziva ime Isusa Krista pripada zajednici svetih (1 Kor 1, 2). Pavao se naziva slugom i apostolom Isusa Krista (Rim 1, 1; Fil 1, 1; Gal 1, 1; Kol 1, 1; 1 i 2 Tim 1, 1). Iz tih je redaka očito da je novozavjetna zajednica Isusa shvaćala jednakim Ocu. Zajedništvo s njim uvjet je za zajedništvo s Ocem. On je za učenika Mesija (Mk 8, 29; Lk 9, 20) a Mesija je istovremeno i Sin Božji (Mt 16, 16; Iv 1, 49). Tim se nipošto ne zanemari Oca. Naprotiv Isus uvijek iznova govori da su on i Otac jedno (Iv 10,30; Iv 17,21). U ime Isusovo oprašaju se grijesi (1 Iv 2,12) i ne postoji drugo ime po kojem ćemo se spasiti (Dj 4, 12). Po Isusovu imenu smo očišćeni, opravdani i spašeni (1 Kor 6,11; Rim 10,9 -10). Tko je vidio Sina, vidio je i Oca. Između njih postoji jednakost (Iv 14, 6 - 9).

³⁷ Usp. E. TÜRK, nav. dj. str. 103 - 111.

³⁸ Usp: „Najveći čovjek koji je ikada živio“, Selters/Taunus 1991.

Nadalje, u Novom zavjetu pronalazimo i retke u kojima se Isusa izričito naziva Bogom: „I mi smo u Istinitom, u Sinu njegovu, Isusu Kristu. On je Bog istiniti i Život vječni“ (1 Iv 5, 20). U Proslavu Ivanova evanđelja stoji: „U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše kod Boga i Riječ bijaše Bog“ (Iv 1, 1). I nešto dalje: „Boga nitko nikada ne vidje: Jedinorođenac - Bog - koji je u krilu Očevu, on ga obznani“ (Iv 1, 18). A kao potvrdu za Isusovo bogočovještvo navedimo samo 1 Tim 2, 5 gdje stoji: „Jer jedan je Bog, jedan je i posrednik između Boga i ljudi, čovjek - Isus Krist“.³⁹

„Svrha je svake vjere činiti ono što Bog od ljudi traži. U ljudskom životu ima različitih načina kako svoj život možemo staviti u službu Boga.“⁴⁰ Jedno je međutim sigurno: Bogu ne možemo služiti ako sebe stavljamo iznad njega i ako Istinu, koja je Bog, izvrćemo u laž, svjetlo u tamu i ljubav u mržnju. A jehovini svjedoci upravo to čine.

3. 5. Trojstvo i Duh Sveti

Usko vezano uz osobu i bitak Isusa Krista jest i pitanje Trojstva. Među vjerovanja, koja izazivaju Božje negodovanje jehovini svjedoci ubrajaju vjerovanje u Trojstvo. Nauka u Trojstvo za njih se protivi Svetom pismu i proturiječi ljudskom razumu.⁴¹ Evo njihovog mišljenja: „Da li je Jehova Trojstvo - tri osobe u jednom Bogu? Nije! Jehova, Otac, je “jedini istiniti Bog” (Ivan 17: 3; Marko 12: 29). Isus je njegov prvorođeni Sin i on je podložan Bogu (1. Korinćanima 11: 3). Sveti duh nije osoba; to je Božanska djelujuća sila (1. Mojsijeva 1:2, Djela apostolska 2:18)“.⁴²

Nasuprot njima Katolička crkva izražava vjeru u Trojstvo a time i u osobnost i božanstvo Duha Svetoga. Zajedništvo s Bogom ostvaruje se u Isusu Kristu po Duhu Svetom. Jedan je Bog a tri su božanske osobe u njemu. Taj nauk Crkva nije preuzela od pogana nego je sadržan u Svetom pismu.

Starozavjetna iskustva Duha prenose se u Novi zavjet. Mesijansko vrijeme je vrijeme izlivanja Duha svetoga. Novi zavjet govori o duhovima, dobrim i zlim ali prije svega govori o osobi Duha Svetoga i njegovu djelovanju. On govori ljudima (Dj 13, 2) a govoriti može samo osoba. Njegov govor se izjednačava s govorom Jahve u Starom zavjetu. Tako prorok Agab kaže: „Ovo govori Duh Sveti“ (Dj 21, 11). U Starom zavjetu proroci su govorili: „Ovo govori Jahve“ (npr. Amos 1, 3). Govori se o grijehu protiv Duha Svetoga (Mt 12,31; Mk, 3,28; Lk 12, 10) i laganju Duha Svetoga (Dj 5, 3). A griješiti i lagati može se samo protiv osobe. Duh sveti Duh je Oca (Iv 14, 26) i Sina (Gal 4, 6; Rim 8, 9). Taj Duh je jedan i zajedno s Ocem i Sinom tvori jedinstvo.

³⁹ Usp. Herbert Weber/Friederike Valentin, nav. dj, 127 -136.

⁴⁰ Vidi: J. KOLARIĆ, nav. dj, 120.

⁴¹ Kao razumski argumenat za odbacivanje nauke o Trojstvu jehovini svjedoci navode slijedeće: ako bi nauk o Trojstvu bio ispravan onda bi $1 + 1 + 1 = 1$ a ne 3.

⁴² Vidi: „Što Bog zahtijeva od nas“, Selters/Taunus 1996. str. 22.

Sva navedena biblijska mjesta⁴³ izražavaju temeljno iskustvo kršćanske vjere: nitko ne dolazi k Ocu bez Isusa Krista (Iv 14, 6) i nitko ne dolazi k Isusu ako ga Otac ne povuče (Iv 6, 44). I kao treće: nitko ne može spoznati i priznati Isusa Gospodinom ako ne govori iz Duha Svetoga (1 Kor 12, 3).

Sve ono što smo prethodno rekli o osobi i bitku Isusa Krista, kao i ovo o osobi Duha Svetoga, jasno pokazuje biblijsku utemeljenost kršćanske vjere u jednoga Boga i tri božanske osobe: Oca, Sina i Duha Svetoga. Tog Boga objavio je Isus Krist i to kao Boga ljubavi a ne kao bezličnog i hladnog Boga straha kako ga jehovini svjedoci prikazuju u svojim spisima i na svojim slikama.⁴⁴

3. 6. *Besmrtnost duše*

Budući da duša označava cjelovitu osobu, ona prestaje postojati kada čovjek umre. Svi mrtvi ne egzistiraju, ne žive, jer duša smrću umire. U vrijeme od Boga određeno, oni koji su živjeli po Jehovinu zakonu, bit će probuđeni od mrtvih na život u rajskoj zemlji.⁴⁵ To znači da nema ni raja, ni pakla, ni čistilišta. Stoga nam mrtvi ne mogu nuditi niti im mi možemo pomoći. Tako kažu jehovini svjedoci pozivajući se na Ps 146,4; Prop 9; Prop 5,10; Ez 18,4; Iz 8,19.

Od brojnih mjesta u Starom zavjetu koji govore suprotno spomenimo samo Knjigu mudrosti 2,23 - 3,6. U ovom se tekstu doduše ništa ne govori o uskrsnuću mrtvih ali se zato govori o neprolaznosti i besmrtnosti duše tj. o stalnom zajedništvu mrtvih s Bogom.⁴⁶ Novi zavjet, nastavljaajući se na Stari, prepun je slika i nade u prekogrobni život: Lk 20, 37; 2 Kor 5, 1; Lk 23, 43; 1 Pt 3, 19; 4, 6; Otk 6, 9 ...

Sveto pismo razlikuje tri stanja nakon smrti: pakao, čistilište i raj. Pakao (Otk 20, 10) se shvaća kao mjesto odnosno stanje vječnih muka. Jehovinim svjedocima to je nespojivo s pojmom Boga koji je ljubav. Međutim, pakao nije osveta Božja nego odluka svakog pojedinca. Bog je u svojoj ljubavi stvorio čovjeka poklonivši mu najveći dar - slobodu. Nažalost ima i onih kojima taj najveći dar postaje najveće prokletstvo. U svojoj slobodi svatko od nas može birati i odlučivati. Bog poštuje svakog čovjeka i ne želi povrijediti njegovo dostojanstvo.

O čistilištu se govori u 1 Kor 3, 10 - 15. O vrsti i trajanju čistilišta nema govora, nego se ono shvaća kao čežnja za zajedništvom s Bogom koje još nije potpuno. To potpuno zajedništvo s njim ostvaruje se nakon smrti u nebu - u raju. A to je zapravo bit navještaja Radosne vijesti i sažetak svih svetopisamskih spisa. Jehovini svjedoci odbacuju mogućnost potpunog zajedništva s Bogom i zadovoljavaju se samo "rajem na zemlji".

⁴³ Usp. Herbert Weber / Friederike Valentin, nav. dj. 136 - 143.

⁴⁴ Usp. Eckhard Türk, nav. dj. 127.

⁴⁵ Usp. „Kula stražara objavljuje Jehovino kraljevstvo“, 1 studenoga 1994, 4 -6.

⁴⁶ Vjerojatno je baš to i razlog zašto jehovini svjedoci ne priznaju Knjigu mudrosti i ne ubrajaju je među nadahnute knjige Svetog pisma.

3. 7. Štovanje BD Marije i svetaca

Jehovini svjedoci potpuno odbacuju štovanje svetaca i BD Marije te upućivanje molitava istima smatrajući to hulom na Boga. Sigurno je da u praksi čašćenja svetaca koji put ima pretjerivanja. Međutim stav i nauk Crkve je jasan: samo se Bogu upućuju molitve jer jedan je posrednik između Boga i ljudi. Stoga kada kršćanski vjernici časte i mole svece, tada je to čašćenje upućeno Bogu. Kršćani ne slave svece zato što su sami od sebe postali veliki, nego časte Božju snagu i milost koja je te ljude učinila velikima. Dakle, časte Boga u njima.

Što se tiče čašćenja BD Marije recimo slijedeće: ni ovdje se ne radi o slavljenju stvorenja, nego o velikim djelima koja Gospodin učini na njoj i punini Božje milosti koja prebiva u njoj. Uostalom, u Novom zavjetu čitamo: "... odsad će me, evo, svi naraštaji zvati blaženom. Jer velika mi djela učini Svesilni, sveto je ime njegovo!" (Lk 48 - 49). Čak je i anđeo Gabriel potvrdio veličinu BD Marije kad ju je pozdravio: "Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!" (Lk 1, 28). Jehovinim svjedocima ni to nije dovoljno. Po starom načelu (čega nema u njihovoj nauci, ne smije biti ni u Bibliji) oni taj redak prevode: "Dobar dan, visoko povlaštena, Jehova je s tobom."⁴⁷

Prema njima Marija je imala još najmanje šestero sinova i kćeri, nije bezgrešno začeta niti je uznesena na nebo, nego joj se tijelo vratilo u prah.⁴⁸

3. 8. Pitanje transfuzije krvi i vojne službe

Zabrana transfuzije krvi nije od samog početka prisutna u naučavanju jehovinih svjedoka. Ona je uvedena tek u 40-im godinama ovoga stoljeća. Kao biblijsko utemeljenje jehovini svjedoci se, uz druga biblijska mjesta, pozivaju na Post 9, 4. "Samo ne smijete jesti mesa u kojem je još duša, to jest njegova krv."

Antikni narodi, pa tako i Izraelci smatrali su da se sjedište života nalazi u krvi a životom ne može raspolagati čovjek, nego on pripada Bogu. Stoga kad se prinose krvne žrtve ili se jede životinjsko meso, onda krv pripada Bogu jer je on gospodar života. Otuda i strah u ophođenju s krvlju. U tom kontekstu treba shvaćati i propise koji su u to doba nastali. Redak iz Post 9, 4 ne može se prenijeti na transfuziju krvi. To uostalom ne čine ni ortodokсни Židovi koji su inače poznati po strogim i striktnim tumačenjima Svetoga pisma.

Onaj tko Sveto pismo shvaća kao priručnik o vrsti prehrane i načinu liječenja, sigurno kao cilj nema dobro čovjeka nego nešto drugo. A zabrana transfuzije krvi vodstvu jehovinih svjedoka služi samo kao sredstvo provjere lojalnosti pojedinaca i grupa. Jer onaj tko je spreman odreći se transfuzije krvi

⁴⁷ Vidi: „Die Neue Welt - Übersetzung der Heiligen Schrift, Selters/Taunus 1986.

⁴⁸ Usp. Najveći čovjek koji je ikada živio“, Selters/Taunus 1991, pogl. 9. Usp. također: „Kula stražara objavljuje Jehovino kraljevstvo“, 15. studenoga 1995, 31.

radi neke ideje, taj je spreman žrtvovati i svoj život za onoga od koga je ta ideja potekla. A takvi pripadnici upravo trebaju vodstvu Kule stražare.⁴⁹

Jehovini svjedoci s ponosom naglašavaju svoju političku neutralnost. Zbog toga i ne sudjeluju na izborima. Pri tom zaboravljaju da time nisu nipošto neutralni jer onaj tko ne glasuje, priznaje status quo i podržava trenutni sustav. Budući da su, po njihovu mišljenju, svi sustavi na ovoj zemlji đavolski, onda bi oni izravno podržavali đavla.

Odbijanje služenja vojnog roka kod njih ne proizlazi ni iz kakvih pacifističkih motiva. Ta oni tako žarko žele da dođe dan kada će ovaj svijet biti uništen. Razlog njihova odbijanja vojne službe jest - strah. Njihov pogled na svijet duboko je prožet slikom o strašnom Bogu i pesimističkom shvaćanju povijesti. Stoga sve što čine, čine iz straha i sve što odbijaju, odbijaju iz straha - da i oni ne budu uništeni.

Umjesto zaključka

Ovim radom ograničio sam se na najvažnije točke u iznošenju i osporavanju nauka jehovinih svjedoka. Zbog ograničenog prostora mnogo je toga još ostalo nedorečeno. Posebno dio koji se odnosi na njihovo školovanje i propovijedanje, te odnose koji vladaju unutar same organizacije.⁵⁰ Bilo bi vrlo zahvalno istražiti i pozabaviti se motivima za pristup jednoj takvoj organizaciji. Vjerujem da bi oni mnogo toga otkrili što bi svima nama pomoglo u preispitivanju konkretnog življenja vlastite vjere. Jer ne zaboravimo: mnogi od onih, koji su sada pripadnici jehovinih svjedoka, nekada se pripadali jednoj od kršćanskih crkava. Bila bi ogromna šteta ako bi se taj trend nastavio. I ovaj rad ima samo jedan cilj: otvoriti ljudima oči i potaknuti ih na intezivnije čitanje Svetog pisma i njegovo dosljednije provođenje u životu.

⁴⁹ Usp. Eckhard Türk, nav. dj. 188.

⁵⁰ Za one koji usitinu žele upoznati nehumanost, potčinjenost brutalnom duhovnom teroru i strahoviti pritisak na savijesti jehovinih svjedoka od strane vodstva njihove organizacije, te način studiranja i osposobljavanja za propovijedanje preporučam knjigu: Renata Sprung, *Zatvor bez zidova*, u izdanju Uredništva lista „Marija“, Split. To je potresan izvještaj iz prve ruke žene koja je godinama bila član sekte. Osim toga vrlo je dobra i knjiga, također bivšeg pritadnika jehovinih svjedoka: Pape Gšnter, *Ich war Zeuge Jehovas*, Augsburg 1993. U njoj je između ostalog donesen i katalog pravila ponašanja za ophođenje s jehovinim svjedocima.